

31993L0013

21.4.1993

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

L 95/29

SMERNICA RADY 93/13/EHS
z 5. apríla 1993
o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách

RADA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV,

so zreteľom na zmluvu zakladajúcu Európske hospodárske spoločenstvo a najmä na jej článok 100 a,

so zreteľom na návrh Komisie ⁽¹⁾,

v spolupráci s Európskym parlamentom ⁽²⁾,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽³⁾

keďže, je potrebné prijať opatrenia zamerané na postupné vytvorenie vnútorného trhu k 31. decembru 1992; keďže vnútorný trh zahŕňa oblasť bez vnútorných hraníc, v ktorej je zabezpečený voľný pohyb tovaru, osôb, služieb a kapitálu;

keďže právne predpisy členských štátov, ktoré sa týkajú podmienok zmlúv medzi predajcom tovaru alebo dodávateľom služieb na jednej strane a ich spotrebiteľom na strane druhej vykazujú mnoho nezrovnalostí, ktorých výsledkom je skutočnosť, že vnútroštátne trhy, na ktorých sa predáva tovar alebo služby zákazníkom sa navzájom líšia a že môže nastať porušovanie súťaže medzi predajcami a dodávateľmi, najmä keď predávajú a dodávajú do iných členských štátov;

keďže zákony členských štátov týkajúce sa najmä nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách vykazujú značné rozdiely;

keďže členské štáty majú zabezpečiť, aby zmluvy uzatvorené so spotrebiteľmi neobsahovali nekalé podmienky;

keďže vo všeobecnosti spotrebiteľia nepoznajú právne pravidlá, podľa ktorých sa v členských štátoch iných, než je ich vlastný, riadia zmluvy na predaj tovarov alebo služieb; keďže tento nedostatok znalostí im môže brániť v priamych transakciách pri kúpe tovarov alebo služieb v inom členskom štáte;

keďže v záujme uľahčenia vytvorenia vnútorného trhu a ochrany občana v jeho úlohe spotrebiteľa pri nadobúdaní tovaru a služieb podľa zmlúv, ktoré sa riadia právnymi predpismi členských štátov iných než jeho vlastný štát, je dôležité odstrániť nekalé podmienky z týchto zmlúv;

keďže sa tým pomôže predajcom tovarov a dodávateľom služieb pri ich predaji tovaru a dodávaní služieb doma ako aj na vnútornom trhu; keďže takto bude stimulovaná hospodárska súťaž, čím sa zväčší výber pre občanov spoločenstva v úlohe spotrebiteľov;

keďže dva programy spoločenstva na ochranu spotrebiteľa a informačnú politiku ⁽⁴⁾ zdôrazňujú význam ochrany spotrebiteľov v záležitostiach nekalých podmienok zmlúv; keďže táto ochrana by mala byť zabezpečená zákonmi a inými právnymi predpismi, ktoré sú zosúladené buď na úrovni spoločenstva alebo sú prijaté priamo na tejto úrovni;

⁽¹⁾ Ú. v. ES C 73, 24.3.1992, s. 7.

⁽²⁾ Ú. v. ES C 326, 16.12.1991, s. 108 a

Ú. v. ES C 21, 25.1.1993.

⁽³⁾ Ú. v. ES C 159, 17.6.1991, s. 34.

⁽⁴⁾ Ú. v. ES C 92, 25.4.1975, s. 1 a

Ú. v. ES C 133, 3.6.1981, s. 1.

keďže v súlade s princípom stanoveným pod názvom „Ochrana hospodárskych záujmov spotrebiteľov“ uvedeným v týchto programoch: „Nadobúdatelia tovaru a služieb by mali byť chránení proti zneužitiu právomocí zo strany predajcu alebo dodávateľa, najmä proti jednostranným štandardným zmluvám a neprimeranému popretiu ich základných práv v zmluvách“;

keďže účinnejšia ochrana spotrebiteľa sa môže dosiahnuť prijatím jednotných právnych pravidiel v záležitostiach nekalých podmienok; keďže tieto pravidlá by mali platiť na všetky zmluvy uzatvorené medzi predajcami alebo dodávateľmi a spotrebiteľmi; keďže medzi iným, zmluvy týkajúce sa zamestnania, zmluvy týkajúce sa nástupníckych práv, zmluvy týkajúce sa rodinného práva a zmluvy týkajúce sa dohôd o včlenení a organizácii spoločností alebo partnerstve sa musia vylúčiť z rozsahu platnosti tejto smernice;

keďže spotrebiteľ musí mať rovnakú ochranu na základe zmlúv uzatvorených ústne alebo písomne bez ohľadu na to, či sú podmienky písomnej zmluvy obsiahnuté v jednom alebo viacerých dokumentoch;

keďže podľa súčasného stavu vnútroštátne právne predpisy umožňujú plánovať len čiastočné zosúladenie; keďže najmä zmluvné podmienky, ktoré neboli individuálne dohodnuté podliehajú tejto smernici; keďže členské štáty by mali mať možnosť výberu, so zreteľom na zmluvu, poskytnúť spotrebiteľom vysokú úroveň ochrany prostredníctvom vnútroštátnych ustanovení, ktoré sú prísnejšie ako ustanovenia tejto smernice;

keďže sa v zákonných alebo regulačných opatreniach členských štátov, ktoré priamo alebo nepriamo určujú podmienky spotrebiteľských zmlúv, nepredpokladá, že budú obsahovať nekalé podmienky; keďže sa z toho dôvodu nejaví potrebné zaoberať sa podmienkami odrážajúcimi povinné zákonné alebo regulačné opatrenia a zásady alebo ustanovenia medzinárodných dohovorov, ktorých zmluvnou stranou sú členské štáty alebo spoločenstvo; keďže v tomto ohľade znenie „kogentné zákonné alebo regulačné opatrenia“ uvedené v článku 1 ods. 2 zahŕňa pravidlá, ktoré podľa zákona platia medzi zmluvnými stranami za predpokladu, že neboli vytvorené žiadne iné dohody;

keďže členské štáty zabezpečia, aby do zmlúv neboli zahrnuté nekalé podmienky, najmä preto, že táto smernica platí tiež pre obchody, podnikanie alebo povolania verejného charakteru;

keďže je potrebné stanoviť všeobecne kritériá na hodnotenie nekalého charakteru zmluvných podmienok;

keďže hodnotenie nekalého charakteru podmienok podľa vybraných všeobecných kritérií najmä pri predaji alebo dodávkach

verejného charakteru, ktoré zabezpečujú kolektívne služby, berúc do úvahy spoločnú zodpovednosť medzi užívateľmi, musí byť doplnené systémom celkového vyhodnotenia rôznych príslušných záujmov; keďže toto predstavuje požiadavku dôvery; keďže pri hodnotení dobrej viery sa musí brať ohľad najmä na stabilitu zmluvného postavenia strán bez ohľadu na to, či spotrebiteľ bol stimulovaný k súhlasu s podmienkami a či tovar alebo služby boli predávané na osobitnú objednávku spotrebiteľa; keďže požiadavka dobrej viery môže byť splnená predajcom alebo dodávateľom, keď s inou stranou, ktorej oprávnené záujmy brali do úvahy, zaobchádzajú čestne a rovnocenne;

keďže pre účely tejto smernice môže mať priložený zoznam podmienok len oznamovacia hodnotu a keďže z dôvodu minimálneho charakteru dosahu tejto smernice môže byť rozsah týchto podmienok rozšírený alebo reštriktívnejší vo vnútroštátnych právnych predpisoch členských štátov;

keďže charakter tovarov alebo služieb by mal mať vplyv na hodnotenie neprimeranosti zmluvných podmienok;

keďže na účely tejto smernice sa hodnotenie nekalého charakteru netýka podmienok, ktoré popisujú hlavný predmet zmluvy ani vzťah kvalita/cena tovaru alebo dodávaných služieb; keďže hlavný predmet zmluvy a vzťah cena/kvalita môže byť napriek tomu braný do úvahy pri hodnotení primeranosti ostatných podmienok; keďže zámerom je medzi iným, aby poisťné zmluvy, ktorých podmienky definujú alebo popisujú poisťné riziko a zodpovednosť poisťovateľa, neboli podriadené takémuto hodnoteniu, pokiaľ sa tieto obmedzenia neberú do úvahy pri výpočte poisťného plateného spotrebiteľom;

keďže zmluvy by mali byť vypracované zrozumiteľne, mal by mať spotrebiteľ skutočne príležitosť preskúmať všetky podmienky a ak má pochybnosti mal by platiť výklad najpriaznivejší pre spotrebiteľa;

keďže členské štáty by mali zabezpečiť, aby sa nekalé podmienky neuplatňovali v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcu alebo dodávateľa a ak sa napriek tomu také podmienky uplatnia, nemajú viazať spotrebiteľa a nemajú byť záväzné pre spotrebiteľa a zmluva má byť naďalej záväzná pre zmluvné strany za týchto podmienok, ak jej plnenie môže pokračovať bez neprimeraných ustanovení;

keďže je tu riziko, že v niektorých prípadoch môže byť spotrebiteľ zbavený ochrany podľa tejto smernice na základe zákona nečlenského štátu ako práva uplatniteľného na zmluvu; keďže by táto smernica mala obsahovať ustanovenia určené na zabránenie tohto rizika;

keďže osoby alebo organizácie, ak sú považované podľa zákona členského štátu za osoby a organizácie, ktoré majú oprávnený záujem na tejto záležitosti, musia mať prostriedky na podanie podnetu na začatie postupov, týkajúcich sa zmluvných podmienok navrhovaných na všeobecné uplatňovanie v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi a najmä nekalých podmienok, buď pred súdom alebo správnym orgánom príslušným na rozhodnutie sťažností alebo na podanie návrhu na začatie príslušných súdnych konaní; keďže táto možnosť nezahŕňa predbežné overenie všeobecných podmienok používaných v jednotlivých hospodárskych sektoroch;

keďže súdy alebo správne orgány členských štátov musia mať k dispozícii primerané a účinné prostriedky na zabránenie ďalšieho uplatňovania nekalých podmienok v zmluvách,

PRIJALA TÚTO SMERNICU:

Článok 1

1. Účelom tejto smernice je aproximovať zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia členských štátov, ktoré sa nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom.

2. Zmluvné podmienky, ktoré odrážajú záväzné zákonné alebo regulačné ustanovenia a ustanovenia alebo zásady medzinárodných dohôd, ktorých sú členské štáty alebo spoločenstvo zmluvnou stranou, najmä v oblasti dopravy, nepodliehajú ustanoveniam tejto smernice.

Článok 2

Na účely tejto smernice:

- „nekalé podmienky“ znamenajú zmluvné podmienky definované v článku 3;
- „spotrebiteľ“ znamená akúkoľvek fyzickú osobu, ktorá v zmluvách podliehajúcich tejto smernici koná s cieľom, nevzťahujúcim sa k jeho obchodom, podnikaniu alebo povolaniu;
- „predajca alebo dodávateľ“ znamená akúkoľvek fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá v zmluvách podliehajúcich tejto smernici koná s cieľom vzťahujúcim sa k jeho obchodom, podnikaniu alebo povolaniu bez ohľadu na to či má verejnú alebo súkromnú formu vlastníctva.

Článok 3

1. Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.

2. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť

podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou.

Skutočnosť, že určité aspekty podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevylučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu.

Keď predajca alebo dodávateľ vznesie námietku, že štandardná podmienka bola individuálne dohodnutá, musí o tom podať dôkaz.

3. Príloha obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé.

Článok 4

1. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.

2. Hodnotenie nekalej povahy podmienok sa nevzťahuje ani k definícii hlavného predmetu zmluvy ani na primeranú cenu a úhradu na jednej strane, ako aj tovar alebo služby dodávané výmenným spôsobom na druhej strane, pokiaľ tieto podmienky sú zrozumiteľné.

Článok 5

V prípade zmlúv, v ktorých sú všetky alebo niektoré podmienky ponúkané spotrebiteľovi v písomnej forme, musia byť vždy tieto podmienky vypracované zrozumiteľne. Keď existuje pochybnosť o zmysle podmienky, prednosť má výklad priaznivejší pre spotrebiteľa. Toto pravidlo výkladu neplatí v súvislosti s postupmi stanovenými v článku 7 ods. 2

Článok 6

1. Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

2. Členské štáty prijmu potrebné opatrenia na to, aby zabezpečili, že spotrebiteľ nestratí ochranu, zabezpečenú touto smernicou tým, že si vyberie právo nečlenského štátu ako právo uplatniteľné na zmluvu, ak táto má úzku súvislosť s územím členských štátov.

Článok 7

1. Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislemu uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.

2. Prostriedky uvedené v odseku 1 zahrňujú ustanovenia, podľa ktorých osoby alebo organizácie s oprávneným záujmom podľa príslušného vnútroštátneho práva na ochranu spotrebiteľov, môžu požiadať súdy alebo príslušné správne orgány o rozhodnutie, či sú zmluvné podmienky navrhované pre všeobecné uplatňovanie nekalé, takže môžu uplatniť vhodné a účinné prostriedky k zabráneniu ďalšieho uplatňovania takých podmienok.

3. So zreteľom na vnútroštátne právo sa môžu právne opravné prostriedky, uvedené v odseku 2, uplatňovať oddelene alebo spolu voči niekoľkým predajcom alebo dodávateľom z toho istého hospodárskeho sektoru alebo z ich združení, ktorí používajú alebo odporúčajú použitie rovnakých všeobecných zmluvných podmienok alebo podobných podmienok.

Článok 8

Členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou v oblasti obsahnutej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa.

Článok 9

Komisia predloží Európskemu parlamentu a Rade správu týkajúcu sa uplatňovania tejto smernice najneskôr do piatich rokov po dátume uvedenom v článku 10 ods. 1.

Článok 10

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr do 31. decembra 1994. Bezodkladne o tom informujú Komisiu.

Tieto ustanovenia sa uplatnia na všetky zmluvy uzatvorené po 31. decembri 1994.

2. Členské štáty uvedú priamo v prijatých ustanoveniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravia členské štáty.

3. Členské štáty oznámia Komisii hlavné ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré prijímú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 11

Táto smernica je adresovaná členským štátom.

V Luxemburgu 5. apríla 1993

Za Radu

Predseda

N. HELVEG PETERSEN

PRÍLOHA

PODMIENKY UVEDENÉ V ČLÁNKU 3 ODS. 3

1. Podmienky, ktorých zmyslom alebo účinkom je:

- a) vylúčenie alebo obmedzenie právnej zodpovednosti predajcu alebo dodávateľa v prípade smrti alebo zranenia spotrebiteľa spôsobeného konaním alebo opomenutím predajcu alebo dodávateľa;
- b) neprimerané vylúčenie alebo obmedzenie oprávnených záujmov spotrebiteľa vo vzťahu k predajcovi alebo dodávateľovi, alebo inej strane, v prípade celkového alebo čiastočného neplnenia alebo neprimeraného plnenia akýchkoľvek zmluvných záväzkov predajcu alebo dodávateľa, vrátane možnosti úhrady dlhu predajcovi alebo dodávateľovi na započítanie nároku, ktorý si môže voči nemu uplatniť spotrebiteľ;
- c) vypracovanie dohody záväzujúcej spotrebiteľa v prípade, že poskytovanie služieb predajcom alebo dodávateľom podlieha podmienkam, ktorých plnenie závisí len od jeho vlastnej vôle;
- d) umožniť predajcovi alebo dodávateľovi ponechať si sumy zaplatené spotrebiteľom, keď sa spotrebiteľ rozhodne neuzatvoriť alebo neplniť zmluvu, bez poskytnutia zodpovedajúcej čiastky náhrady spotrebiteľovi zo strany predajcu alebo dodávateľa, ktorí sú stranou vypovedajúcou zmluvu;
- e) požadovať od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako náhradu;
- f) oprávniť predajcu alebo dodávateľa odstúpiť od zmluvy podľa voľného uváženia, pričom rovnaká možnosť sa neposkytne spotrebiteľovi alebo umožniť predajcovi alebo dodávateľovi ponechať si sumy zaplatené za ešte nedodané služby, pričom je to sám predajca alebo dodávateľ, ktorý odstupuje od zmluvy;
- g) umožniť predajcovi alebo dodávateľovi vypovedať zmluvu uzavretú na dobu neurčitú bez primeranej výpovednej doby okrem prípadov, keď sú vážne dôvody na takéto vypovedanie;
- h) automatické predĺženie zmluvy na dobu určitú, ak spotrebiteľ nenaznačí iné, keď termín na vyjadrenie spotrebiteľovej vôle predĺžiť zmluvu je neprimerane krátky;
- i) neodvolateľne zaviazať spotrebiteľa k podmienkam, s ktorými sa skutočne nemohol oboznámiť pred uzavretím zmluvy;
- j) umožniť predajcovi alebo dodávateľovi jednostranne meniť zmluvné podmienky bez právneho dôvodu, ktorý je uvedený v zmluve;
- k) umožniť predajcovi alebo dodávateľovi jednostranne meniť bez právneho dôvodu akékoľvek vlastnosti výrobku alebo služby, ktoré majú byť zabezpečené;
- l) umožniť stanovenie ceny za tovar v momente dodania alebo umožniť predajcovi tovaru alebo dodávateľovi služieb zvýšiť ich cenu bez toho, aby sa v oboch prípadoch poskytlo spotrebiteľovi zodpovedajúce právo zrušiť zmluvu, ak je konečná cena príliš vysoká v porovnaní s cenou dohodnutou pri uzavretí zmluvy;
- m) poskytnúť predajcovi alebo dodávateľovi právo určiť, či sú tovar alebo služby dodávané v súlade so zmluvou alebo poskytnúť im výlučné právo na výklad ktorejkoľvek podmienky zmluvy;
- n) obmedziť povinnosť predajcu alebo dodávateľa dodržať záväzky uzatvorené ich obchodnými zástupcami alebo podriať tieto záväzky požiadavke splnenia osobitnej náležitosti;
- o) zaviazať spotrebiteľa k splneniu všetkých povinností, keď predajca alebo dodávateľ neplnia svoje;
- p) poskytnúť predajcovi alebo dodávateľovi možnosť previesť ich práva a povinnosti vyplývajúce zo zmluvy v prípade, že to vedie k obmedzeniu záruk spotrebiteľa bez jeho súhlasu;
- q) neposkytnúť spotrebiteľovi právo alebo mu brániť v uplatňovaní práva podať žalobu alebo podať akýkoľvek iný opravný prostriedok, najmä vyžadovať od spotrebiteľa, aby riešil spory neupravené právnymi ustanoveniami výhradne arbitrážou, nevhodne obmedzovať prístup k dôkazom alebo ukladať mu povinnosť dôkazného bremena, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, malo spočívať na inej zmluvnej strane.

2. Predmet úpravy pododsekov g), j) a l)

- a) Pododsek g) nebráni uplatneniu podmienok, podľa ktorých si dodávateľ finančných služieb vyhradí právo jednostranne vypovedať zmluvu na dobu neurčitú bez výpovednej doby, ak na to má právny dôvod, za predpokladu, že sa od dodávateľa vyžaduje ihneď o tom informovať druhú zmluvnú stranu alebo strany.

- b) Pododsek j) nebráni uplatneniu podmienok, podľa ktorých si dodávateľ finančných služieb, vyhradí právo zmeniť úrokovú sadzbu platenú spotrebiteľom alebo finančnú službu spotrebiteľovi alebo sumu iných poplatkov za finančné služby bez oznámenia, ak na to má právny dôvod, za predpokladu, že sa od dodávateľa vyžaduje ihneď o tom informovať druhú zmluvnú stranu alebo strany pri najbližšej príležitosti a že druhá strana má možnosť ihneď odstúpiť od zmluvy.

Pododsek j) tiež nebráni uplatneniu podmienok, podľa ktorých si predajca alebo dodávateľ vyhradzuje právo jednostranne zmeniť podmienky zmluvy na dobu neurčitú, za predpokladu, že sa od nich vyžaduje ihneď o tom informovať spotrebiteľa formou oznámenia a že spotrebiteľ má možnosť odstúpiť od zmluvy.

- c) Pododseky g), j) a l) sa nevzťahujú na:
- transakcie s prevoditeľnými cennými papiermi, finančnými nástrojmi a inými produktami alebo službami, kde je cena závislá na pohybe kurzov a indexov na burze cenných papierov alebo na úrovni finančných trhov, ktoré predajca alebo dodávateľ nekontroluje;
  - zmluvy na kúpu alebo predaj zahraničnej meny, cestovné šeky alebo medzinárodné platobné príkazy vyjadrené v cudzej mene;
- d) Pododsek l) nebráni uplatneniu doložiek cenových indexov, ak sú v súlade s právom, za predpokladu, že spôsob, akým sa menia ceny je výslovne popísaný.
-